

Hoe kan de OR beter functioneren?

Samenwerking op het gebied van arbo met de OR

Dinsdag 4 november 2025



Nicole Pikkemaat, trainer/adviseur Arbeid & Gezondheid

Hoe kan de OR beter functioneren?

Doelen

- Samen werken aan een werkomgeving waar het prettig, gezond en veilig werken is
- Voorkomen van ongevallen, incidenten en ziekteverzuim (= is beter dan genezen)

Houvast

- Wet op de ondernemingsraden (WOR): rechten en bevoegdheden OR
- Arbowet: zorgplicht werkgever
- ISO 45001: participatie-eis



Wet op de ondernemingsraden (WOR)

Wanneer een ondernemingsraad (OR)?

- Verplicht in organisaties met 50 of meer werknemers
- Bij 10 tot 50 werknemers: een personeelsvertegenwoordiging (PVT) en een OR bij cao-verplichting of verzoek van meerderheid van het personeel

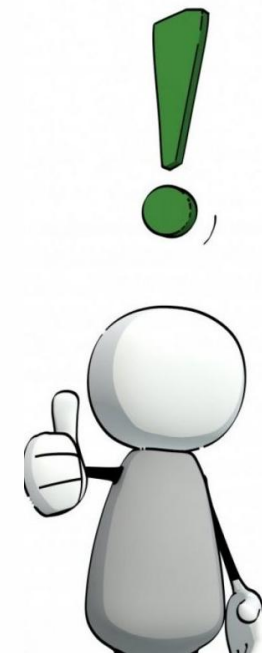
Doelen

- Inspraak en invloed medewerkers
- Weloverwogen besluit (meerdere perspectieven)
- Draagvlak voor besluit(vorming)
- Houvast bij besluitvorming: processtappen

Zorgtaak OR (WOR, art. 28)

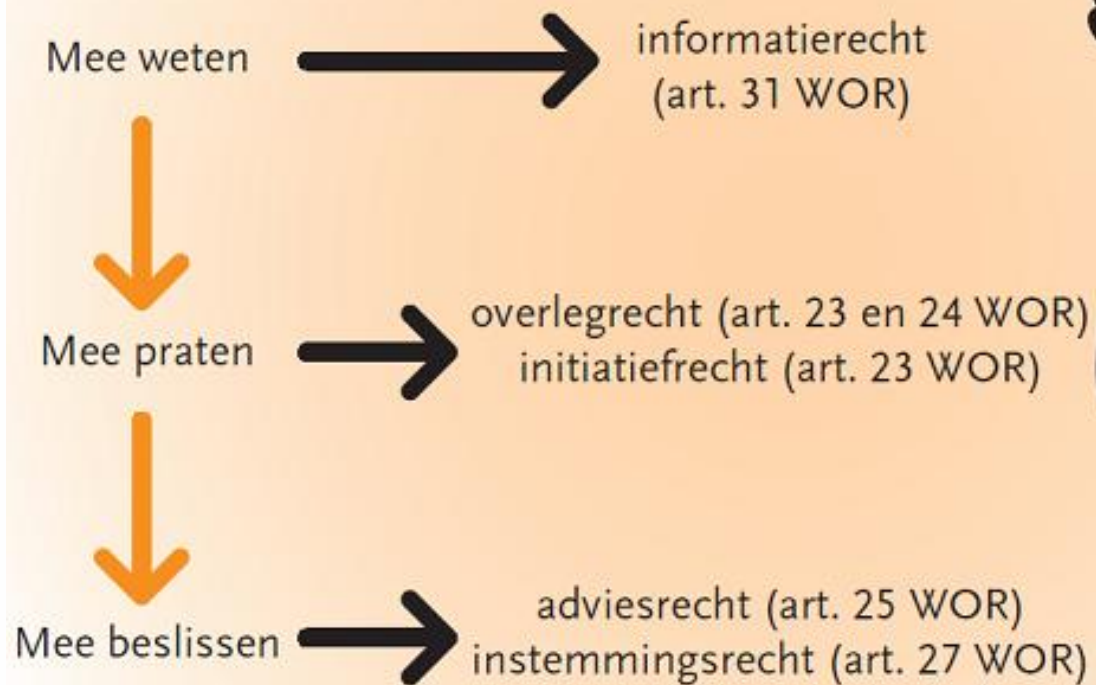
Bevorderen/stimuleren van:

- Naleving van voorschriften op het gebied van de arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en arbeids- en rusttijden
- Werkoverleg (medewerkersbetrokkenheid)
- Gelijke behandeling van mannen en vrouwen gehandicapten en minderheden en tegengaan discriminatie
- Zorg van de onderneming voor het milieu, waaronder het treffen of wijzigen van beleidsmatige, organisatorische en administratieve voorzieningen in verband met het milieu



Wet op de ondernemingsraden (WOR)

De kern van medezeggenschap



Instemmingsrecht (WOR, art. 27.1d)



Regelingen arbeidsomstandigheden, ziekteverzuim en re-integratiebeleid:

Voorbeelden:

- Uitvoering van de (verdiepende) risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E): methode en werkwijze
- Plan van aanpak van de RI&E
- Beleid inzake arbo-voorlichting en onderricht
- Verzuim- en re-integratiebeleid
- Keuze van en inhoud van het contract met de arbodienstverlener(s)
- Uitvoering periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO)/preventief medisch onderzoek (PMO)

Adviesrecht (WOR, art. 25.1)



Voorgenomen besluiten van financiële en/of organisatorische aard, zoals een besluit tot een belangrijke investering (art. 25.1h) of een wijziging organisatie/bevoegdheden (art. 25.1e)

Voorbeelden van (voorgenomen) besluiten die impact kunnen hebben op de arbeidsomstandigheden en/of het ziekteverzuimbeleid:

- Belangrijke investeringen, zoals nieuwbouw of grote verbouwingen
- De invoering van nieuwe processen en/of systemen
- Organisatorische verandering van functies
- De aanschaf van nieuw materieel



Informatierecht (WOR, art. 31)



Alle informatie om OR-taak goed te kunnen uitvoeren (redelijkerwijs):

Gebruikelijke arbo-informatie:

- Exemplaar RI&E en plan van aanpak
- Kwartaaloverzicht van ziekteverzuimcijfers en (bijna-)incidenten/ongevallen
- Contract met arbodienst/arbokerndeskundige(n) en jaarverslag arbodienst
- Uitkomsten van PAGO of ander arbo-onderzoek van de arbodeskundige, meetrapportages, jaarverslag vertrouwenspersoon
- Inspectie-/ongevalsrapport van de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)

Overlegrecht (WOR, art. 24)



Algemene gang van zaken-overleg in aanwezigheid van toezichthouder

Voorbeelden van bespreekpunten die arbo (kunnen) raken:

- De werkzaamheden en resultaten
- Investerings, begroting
- Inkrimping, uitbreiding
- Inschakeling uitzendkrachten
- Sociaal beleid, arbo

NB Arbowet vindt overleg over arbo tussen OR en bestuurder belangrijk, extra aangestipt in Arbowet, art. 12



Aanvullende rechten voor de OR uit de Arbowet



Art. 13 over de 'preventiemedewerker':

- Samenwerking met en adviseren aan de OR
- OR heeft instemmingsrecht op keuze en positie

Art. 14 over de deskundige bijstand:

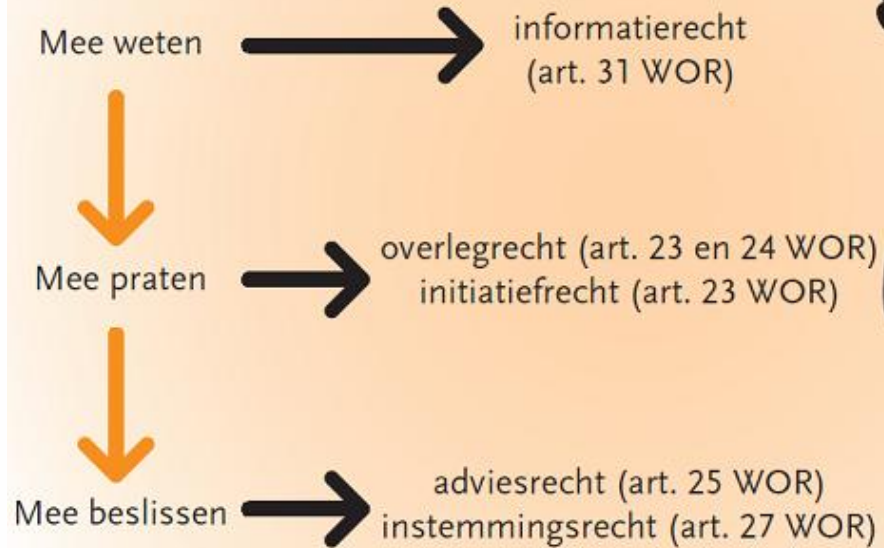
- Samenwerking met en adviseren aan de OR
- Afschrift van adviezen m.b.t. RI&E rechtstreeks aan OR
- OR heeft overeenstemmingsrecht bij overstap van contract naar 1 arbodienstverlener (vangnetregeling) naar meerdere (maatwerkregeling)

Art. 12 e.a. over de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA):

- Afschrift van rapportages NLA rechtstreeks aan OR
- OR heeft vergezelsrecht

WOR

De kern van medezeggenschap



Nog meer rechten

- Initiatiefrecht
- Mogelijkheid om een commissie in te richten, bijvoorbeeld **VGWM-commissie**
- Eigen faciliteiten, recht op scholing, etc.
- Recht om deskundigen in te huren
- Rechtsbescherming

Rol OR/VGWM-commissie bij ISO-45001

- Het vastleggen van het algehele arbobeleid in een arbo-managementsysteem (ISO 45001) is instemmingsplichtig
- Rol OR/VGWM-commissie verweven in onderdelen van de ISO-45001, met name de eisen tot **consultatie en participatie**: in Nederland de OR/PVT (hoofdstuk 5.4 ISO 45001)



Consultatie → toetsen



- Toetsen van de verschillende mogelijkheden bij werknemers/OR/VGWM-commissie, voordat een beslissing wordt genomen:
 - Communicatie in twee richtingen (dialoog en uitwisseling)
 - Tijdig verstrekken van de benodigde informatie
 - Onderbouwde feedback kunnen geven
- Onder andere vereist bij:
 - Het vaststellen van het G&VW beleid
 - Het toewijzen van rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de organisatie
 - Het vaststellen van G&VW en het plannen hoe deze bereikt zullen worden
 - Het vaststellen van toepassing zijnde beheersmaatregelen voor uitbesteding, inkoop en aannemers

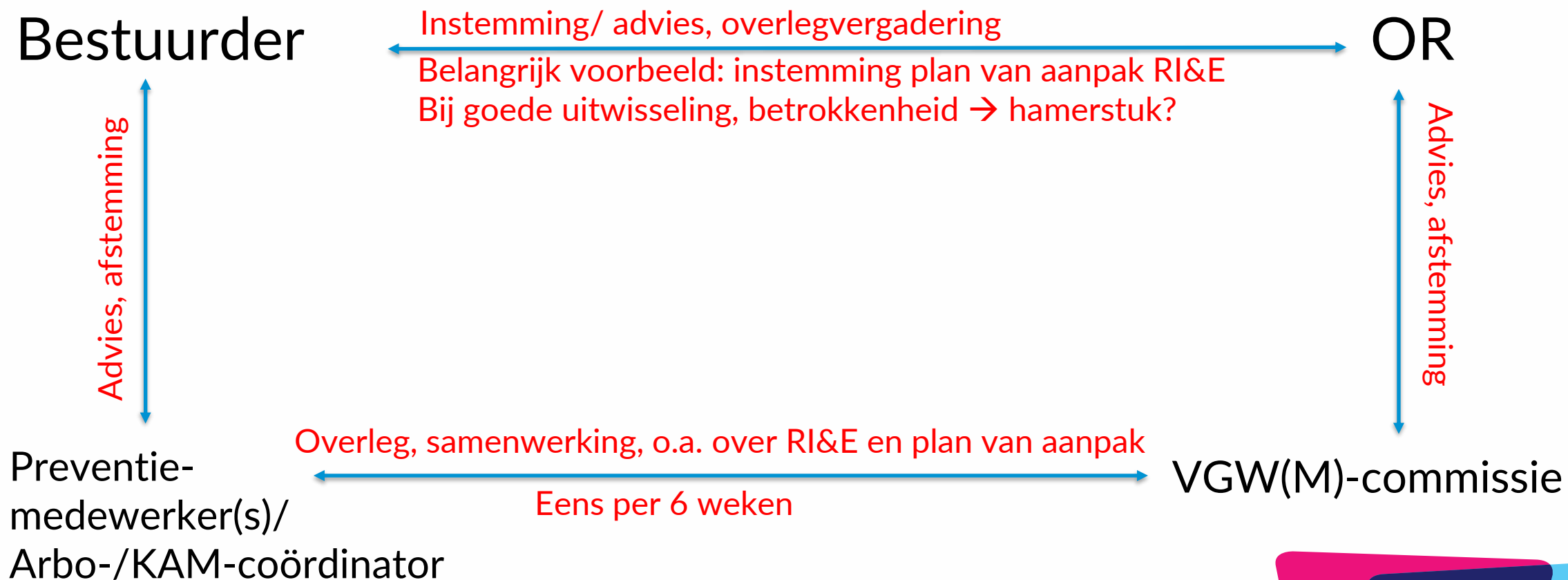
Participatie → meebeslissen = voorleggen



- Mee beslissen, o.a. het betrekken van VGWM-commissies en vertegenwoordigers van de medewerkers
- Vereist bij:
 - Het vaststellen van mechanismen voor hun consultatie en participatie
 - Het identificeren van gevaren en beoordeling van risico's en kansen
 - Het vaststellen van maatregelen voor het wegnemen van gevaren en het verminderen van G&VW risico's
 - Het vaststellen van competentie-eisen, training en het evalueren van training
 - Het vaststellen van wat moet worden gecommuniceerd en hoe dit gedaan moet worden
 - Het vaststellen van beheersmaatregelen en de doeltreffende implementatie en gebruik ervan

'Standaard' overlegmodel arbo

 Samenwerking = succesfactor!



Succesfactoren voor een goede OR/VGWM-commissie

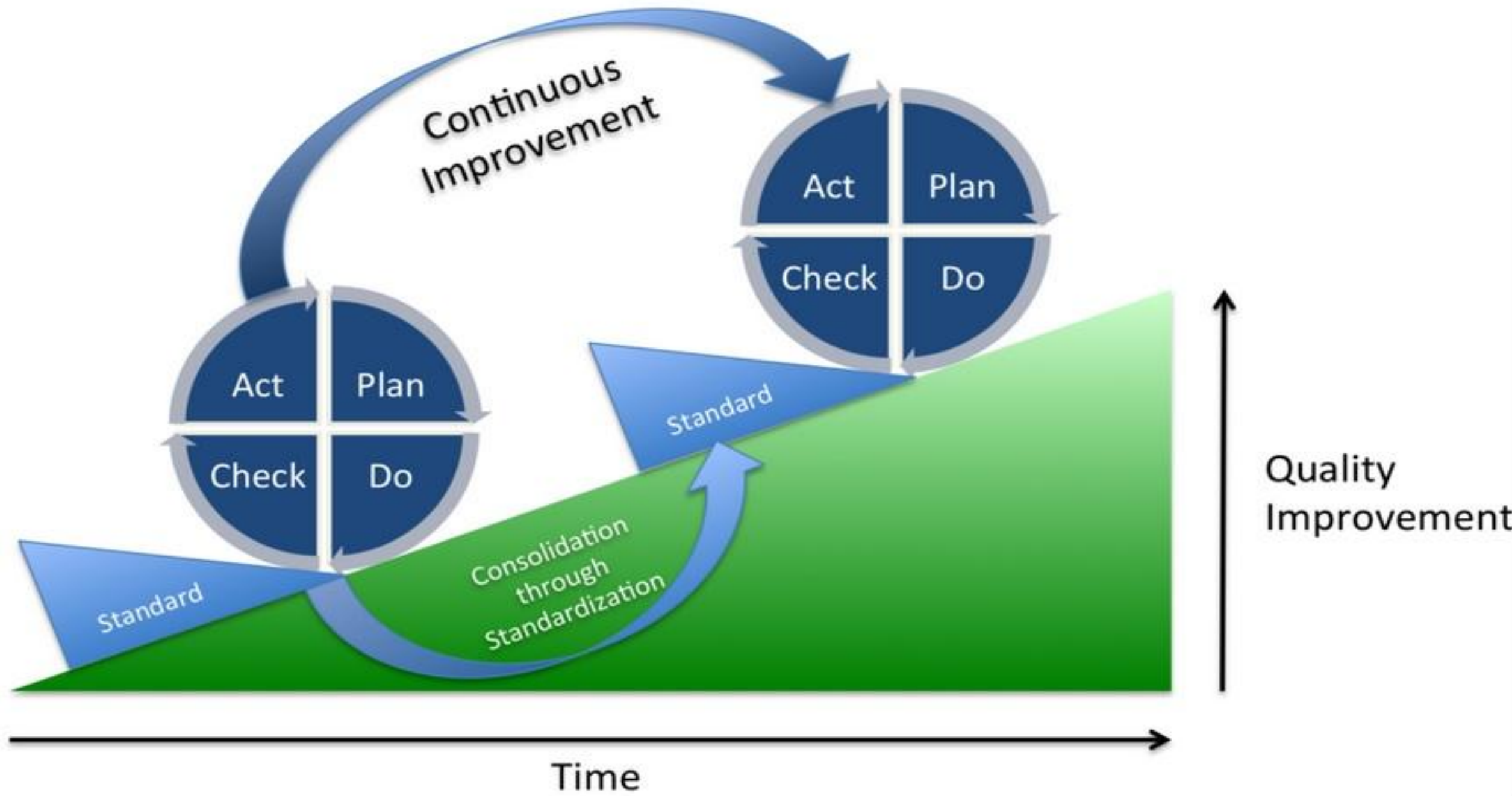
1. Goede vertegenwoordiging van het personeel
2. Contacten met de achterban
3. Voldoende faciliteiten
4. Wederkerigheid in het overleg: geven en nemen en tijdige betrokkenheid
5. Gelijkwaardigheid in het overleg, open communicatie
6. Pro-actief, niet alleen maar afwachten en vergaderen
7. Aansturen op effectief beleid
8. Deskundig, komt met onderbouwde adviezen
9. Gedegen overlegstructuur
10. Enthousiast team



als jullie ons voorstel aannemen
— winnen wij aan invloed
en winnen JÚLLIE ons vertrouwen

een WIN-WIN-situatie dus...





Hoe kan de OR beter functioneren?

Doelen

- Samen werken aan een werkomgeving waar het prettig, gezond en veilig werken is
- Voorkomen van ongevallen, incidenten en ziekteverzuim (= is beter dan genezen)

Houvast

- Wet op de ondernemingsraden (WOR): rechten en bevoegdheden OR
- Arbowet: zorgplicht werkgever
- ISO 45001: participatie-eis



Daar wordt iedereen **beter** van!

Handige linkjes voor meer informatie

- Een handige [infographic](#) van de SER over arbo en medezeggenschap en een interessante SER-[pagina](#) met meer info
- Info van de SER over de medezeggenschap: [ondernemingsraad](#)
- Handige en actuele arbo-informatie: [Arboportaal](#) (van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
- Vragen? Kijk eens op: [SBI Formaat en Expertiseteam Arbeid & Gezondheid](#)
- En mail gerust: nicole.pikkemaat@sbiformaat.nl



Veel succes!